

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА, ОРГАНІЗАЦІЯ І ПЛАНУВАННЯ ЛІСОВОГО
ГОСПОДАРСТВА»
на 2020 / 2021 навчальний рік

Галузь знань – 20 «Аграрні науки і продовольство»

Спеціальність – 205 «Лісове господарство»

Рівень вищої освіти – початковий рівень (короткий цикл)

Форма навчання – денна та заочна

Семестр, в якому викладається дисципліна – 4

Дисципліна – обов'язкова

Кількість годин за навчальним планом – 120 години / 4 кредита ЄКТС

Денна форма навчання

Загальна кількість годин	Лекції	Семінарські	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота	Форма підсумкового контролю
120	20	–	20	–	80	Екзамен

Заочна форма навчання

Загальна кількість годин	Лекції	Семінарські	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота)	Форма підсумкового контролю
120	2	–	4	–	114	Екзамен

Викладач кафедри, який забезпечує проведення лекційних занять:

к.е.н., В.М. Полях

Викладач кафедри, який забезпечує проведення практичних занять:

к.е.н., В.М. Полях

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Курс «Економіка, організація і планування лісового господарства» направлений на підготовку сучасних керівників, що володіють комплексом знань з економіки, управління, організації, планування, обліку. Ця дисципліна покликана навчити здобувачів виявляти економіко-організаційні закономірності функціонування лісового господарства України та організація ефективної діяльності лісгосподарських підприємств.

МЕТА КУРСУ

Вивчення дисципліни «Економіка, організація і планування лісового господарства» має за мету надати здобувачам знання та практичні навички з питань економічних процесів, що відбуваються у лісовому господарстві і пов'язані з використанням ресурсів для організації ефективної діяльності лісгосподарських підприємств.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є вивчення здобувачами основних економічних законів та категорій, які діють у лісовому господарстві, організаційних основ діяльності лісогосподарських підприємств для надання студентам навичок для прийняття самостійних управлінських рішень на основі економічного аналізу.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні:

знати:

- основи сталого розвитку та еколого-економічні проблеми використання природних ресурсів;
- джерела одержання потрібної інформації;
- природно-історичні, кліматичні та ґрунтові умови регіонів;
- положення, правила, настанови, нормативно-довідкові матеріали і нормативні документи щодо оцінювання, створення, формування та ведення лісового господарства;
- правила та нормативи таксації лісу і оцінювання лісової продукції;
- особливості організації та ведення лісового господарства;
- терміни та визначення лісогосподарської діяльності;
- основні вимоги законодавства України;
- структуру лісогосподарського виробництва;
- теоретичні засади прийняття ефективних господарських і організаційноуправлінських рішень;
- структуру лісового фонду та напрями його зміни;
- екологічні та економічні особливості організації та ведення лісового і мисливського господарства;
- перспективи розвитку лісового та мисливського господарства;
- основні принципи сталого розвитку;
- положення «Лісового кодексу України», стандарти та інструкції, правила та рекомендації з ведення лісового і мисливського господарства;
- теоретичні засади організації сталого (екологічно збалансованого) ведення лісового господарства;
- економічні основи лісогосподарського виробництва;
- сутність та зміст основних економічних категорій: продуктивність праці, собівартість продукції, ціну, прибуток, рентабельність;
- наукові основи багатоцільового використання лісових ресурсів та шляхи підвищення ефективності лісогосподарського виробництва;
- методи економічного обґрунтування господарських заходів для прийняття управлінських рішень;
- організаційно-правові основи ведення лісового господарства і функціонування підприємств в галузі;
- систему організації лісогосподарського виробництва і управління ним;
- основні засади організації лісокористування;

- основні принципи планування діяльності лісогосподарських підприємств з урахуванням засад сталого екологоорієнтованого ведення лісового господарства;

- основні види планів підприємства у розрізі його фінансово-виробничих напрямів діяльності.

вміти:

- використовувати інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності;

- застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності;

- оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності;

- проводити розрахунки, зв'язані з різними способами вираження концентрації, рівняннями та функціями, тощо;

- визначати взаємозв'язок та взаємовплив між різними особинами в екосистемах;

- аналізувати вплив екологічних факторів на довкілля, їхні наслідки та шляхи запобігання;

- упорядковувати, оцінювати, класифікувати одержану інформацію;

- узагальнювати одержану інформацію, готувати рекомендації щодо подальшого її використання;

- розробляти для підприємств: проект лісових культур; технологічну карту розроблення лісосік;

- виконувати аналіз виробничої діяльності та складати звіти за типовими формами;

- організувати роботу колективу для виконання планових завдань лісового і мисливського господарства та заготівлі деревини відповідно до вимог законодавства;

- аналізувати сучасний стан лісового та мисливського господарства;

- розробляти перспективний організаційно-господарський план ведення лісового і мисливського господарства;

- застосовувати положення Лісового кодексу України та нормативних документів для організації та ведення господарства;

- організувати ефективне використання різнопланових корисних властивостей лісу;

- виконувати техніко-економічні розрахунки і на їх основі здійснювати аналіз альтернативних варіантів для вибору оптимальних рішень;

- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язку ситуаційних та розрахункових завдань;

- досліджувати організаційно-економічні процеси, що відбуваються в лісовому господарстві;

- створювати та оптимізувати організаційну структуру лісогосподарських підприємств;

- обґрунтовувати необхідність і вартість заходів для сталого лісокористування;
- складати фінансово-господарські плани;
- планувати діяльність підприємств і їх структурних підрозділів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі набувають такі **компетентності:**

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

Загальні компетентності

1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

3. Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності.

4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні фахові, предметні, компетентності

1. Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.

2. Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження.

6. Здатність вибрати типове обладнання та інструменти для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання.

7. Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію.

9. Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.

10. Здатність організувати роботу малих колективів виконавців.

11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.

12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях.

Програмні результати навчання

1. Аналізувати основні етапи та закономірності історичного розвитку для формування громадянської позиції, формування національної гідності та патріотизму.

2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.

4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.

5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності

7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.

8. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог.

12. Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог.

13. Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі.

14. Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.

15. Впроваджувати розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва.

16. Організувати результативні та безпечні умови праці.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Вивчення цього курсу передбачає повне та часткове формування відповідних компетентностей на ОПП «Лісове господарства» (табл. 1).

Таблиця 1 – Компетентності та оцінювання рівня їх досягнення здобувачами

Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).

характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.		
Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (залік).
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).

Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
Здатність вибрати типове обладнання та інструменти для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен)..
Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
Здатність організувати роботу малих колективів виконавців.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є: лекції, практичні та індивідуальні заняття, консультації.

Під час викладання лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції–бесіди та лекції–візуалізації.

Лекція – логічно вивершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності. Лекція є однією з основних організаційних форм навчальних занять і, водночас, методів навчання.

Лекція із застосуванням ігрових методів – застосовуються методи мозкової атаки, методи конкретних ситуацій та інші, коли здобувачі самі формулюють проблему і намагаються її вирішити.

Практичні заняття – форма навчального заняття, на якому викладач організує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних питань навчальної дисципліни та формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачами відповідно до сформульованих завдань.

Індивідуальне заняття – форма навчального заняття, що проводиться з окремими здобувачами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Консультація – форма навчального заняття, при якій здобувач отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних питань чи аспектів їх практичного застосування (проводяться протягом семестру – поточні консультації, семестрові та екзаменаційні).

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ:

Місце лісового господарства в національній економіці. Лісопромисловий комплекс. Лісовий фонд, лісові і земельні ресурси. Економічні відносини у лісовому господарстві. Основні та оборотні засоби. Трудові ресурси та оплата праці в лісовому господарстві. Собівартість і ціноутворення на продукцію лісового господарства. Фінансування і оподаткування лісового господарства. Склад і структура виробничо-господарської діяльності підприємств лісового та господарства. Організація виробничого процесу. Основи планування діяльності підприємства і лісогосподарської діяльності. Організація і планування лісокористування і рубок. Організація і планування лісовідновлення. Організація і планування охорони і захисту лісу. Методи оцінки ефективності лісогосподарського виробництва. Складання фінансово-виробничого плану по підприємству.

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здобувачів здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва», «Положення про екзамен та заліки в Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва», «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва».

Формування і оцінювання зазначених у табл. 1 компетентностей досягається під час:

– проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів;

– виконання практичних й індивідуальних завдань із пошуку та опрацювання літературних джерел, відеоматеріалів, роботи в програмних засобах у межах курсу (оцінюється під час доповідей, захисту реферату, дискусій та іграх, складанні іспиту);

– організації та планування самостійного навчання, виконання завдань (поточний та модульний контроль).

Поточний контроль знань здобувачів здійснюється за двома напрямками:

I – контроль систематичності та активності роботи на практичних заняттях;

II – контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання.

Поточний контроль здійснюється у формі: усне опитування; фронтальне опитування; індивідуальне опитування; письмові контрольні роботи; тестування. Протягом вивчення дисципліни здійснюється самоконтроль.

Модульний контроль проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

Екзамен – форма оцінки підсумкового засвоєння здобувачами теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід. Завданням екзамену є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу екзамен оцінює рівень засвоєння здобувачем компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.

На екзамен з дисципліни виносяться три теоретичні питання, які охоплюють матеріал з всього курсу дисципліни.

При оцінюванні знань і умінь на семестровому екзамені викладач дотримується таких правил:

Відмінно / А / 90-100 балів – здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Добре / В / 82-89 балів – здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки при виконанні практичних завдань.

Добре / С / 75-81 бал – здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але робить несуттєві помилки при відповіді і виконанні завдань.

Задовільно / D / 66-74 бали – здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання і припускається багатьох помилок при вирішенні практичного завдання.

Задовільно/ Е /60-65 – здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповні або часткові відповіді на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Незадовільно / FX / 35-59– здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, неправильно виконує практичні завдання.

Незадовільно / F/ 1-34 бали – здобувач не засвоїв навчальний матеріал, не відповідає на питання та не може виконати практичні завдання..

Підсумкова оцінка виставляється на основі суми набраних балів за результатами поточного, модульного та семестрового контролю.

ПОЛІТИКА КУРСУ

- Курс передбачає індивідуальну та групову роботу.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача.
- Під час роботи над індивідуальними науково-дослідними завданнями та проектами недопустимо порушення академічної доброчесності.
- Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.